

ПІДБІР ГІБРИДІВ ОГІРКА ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ У ВЕСНЯНИХ ТЕПЛИЦЯХ

І. Л. Гавриць, кандидат сільськогосподарських наук

Представлено оцінку господарсько-біологічних показників гібридів огірка партенокарпічного типу (Кураж F₁, Марсель F₁, Раїс F₁, Шарж F₁) в умовах плівкових ґрунтових теплиць. Визначено продуктивність однієї рослини та середню масу плоду. Наведено динаміку надходження врожаю гібридів огірка за місяцями. Встановлено товарну і нетоварну частини врожаю та товарну якість плодів. За досліджуваними показниками виділено найшвидший та найурожайніший гібрид Марсель F₁

Ключові слова: *огірок, гібрид, продуктивність, товарна якість, урожайність*

Огірок – один із найцінніших видів плодівих овочів. Плоди цієї культури – цінна сировина для харчової промисловості, їх широко використовують у дієтичному харчуванні як джерело поповнення організму вітамінами і мінеральними солями [1, 5, 7]. Для вирощування у закритому ґрунті гібриди огірка мають відповідати таким вимогам: висока урожайність, смакові й товарні якості; висока фотосинтетична та транспіраційна здатність листкового апарату; стійкість проти понижених температур і освітлення; здатність плодів зберігати біохімічні й технологічні якості, а також товарний вигляд упродовж дев'яти днів [4, 5, 6].

Нині на вітчизняний ринок надходить значна кількість гібридів іноземної селекції. Вирощування їх у наших умовах не завжди забезпечує бажаний результат. Зважаючи на це, існує потреба у вивченні господарсько-біологічних ознак іноземних гібридів огірка партенокарпічного типу та виділенні кращих з них для виробництва.

Мета досліджень – визначити гібриди огірка партенокарпічного типу для вирощування у весняно-літній період у плівковій теплиці.

Матеріал і методика досліджень. Досліди проводили у 2009-2010 рр. у плівковій теплиці НДП «Плодоовочевий сад НУБіП України». Матеріалом слугували гібриди партенокарпічного типу російської селекційної фірми Гавриш: Кураж F₁ (контроль), Марсель F₁, Раїс F₁ та Шарж F₁.

Дослідження проводили відповідно до методик дослідної справи в овочівництві, баштанництві, а також методики польового досліду [2, 3, 8].

Варіанти розміщували методом повної рендомізації. Повторність – триразова. Кількість рослин у повторності – 15 шт. Схема висаджування – 90 x 35 см. Кількість рослин на 1 м² – 3,2 шт. У роботі застосовано основні методи дослідження: експериментальний, розрахунковий, аналізу та порівняння. Статистичну обробку даних проводили за допомогою комп'ютерної програми «Agrostat».

Результати досліджень. У наших дослідженнях довжина періодів, що визначає скоростиглість дещо вирізнялася (табл. 1).

1. Ознаки скоростиглості гібридів огірка, середнє за 2009-2010 рр.

Гібрид	Тривалість періоду, дні			
	сходи-початок квітування	сходи-початок плодоношення	квітування-початок плодоношення	плодоношення (перший-останній збір)
Кураж F ₁ (К)	38	54	16	75
Марсель F ₁	37	51	14	78
Раїс F ₁	38	53	15	76
Шарж F ₁	37	53	16	75

Фазу квітування гібриди почали майже одночасно – на 37-38-му добу після сходів. Проте найскоростиглішим виявився гібрид Марсель F₁, перші плоди якого одержали вже 26 травня – на 51-шу добу після появи сходів, що на три доби раніше ніж у контролі. У цього гібрида період квітування – початок плодоношення теж був найкоротшим і тривав 14 діб. Гібриди Раїс F₁ та Шарж

F₁ за вступом у різні фази вегетації огірка суттєво не відрізнялися від контролю. Останній збір плодів огірка проводили одночасно на всіх варіантах – 12 серпня, а різна тривалість періоду плодоношення була зумовлена строками надходження плодів у досліджуваних варіантах.

Під час досліджень визначали середню масу плодів огірка та продуктивність однієї рослини (табл. 2).

2. Середня маса плоду та продуктивність рослин огірка, середнє за 2009-2010 рр.

Гібрид	Середня маса плоду		Продуктивність однієї рослини	
	г	% до контролю	кг/рослину	% до контролю
Кураж F ₁ (контроль)	142	100	3,9	100
Марсель F ₁	180	127	4,6	118
Раїс F ₁	175	123	4,0	103
Шарж F ₁	154	108	3,7	95
НІР ₀₅	34	–	0,5	–

Найкрупнішими виявились плоди гібрида Марсель F₁, їхня середня маса була на 27 % вищою порівняно з контролем. Цей показник, імовірно, мав істотний вплив на продуктивність рослин, яка у зазначеному варіанті була вищою за контроль на 18 % і становила 4,6 кг плодів з однієї рослини. Різниця продуктивності однієї рослини гібридів Раїс F₁ та Шарж F₁ порівняно з контролем виявилась неістотною і не перевищувала 5 %.

У середньому за два роки досліджень спостерігали зміни у динаміці надходження плодів огірка (рис. 1). Так, за перший місяць плодоношення з рослин гібрида Марсель F₁ отримали найвищий урожай, який перевищив контроль на 0,7 кг/м².

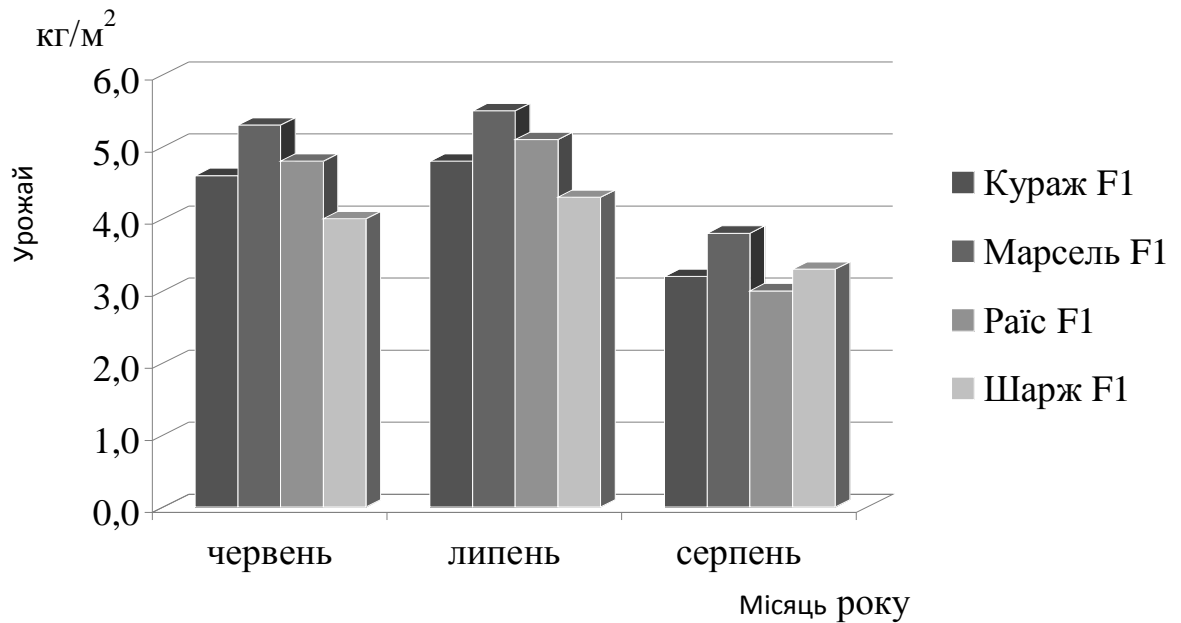

Рис. 1. Динаміка надходження урожаю гібридів огірка, середнє за 2009-2010 рр.

За весь період вирощування плодоношення огірка було найінтенсивнішим у липні. У серпні спостерігали значне зниження надходження врожаю. Незважаючи на спад продуктивності та фізіологічне старіння рослин, найвищу продуктивність рослин за цей місяць теж відзначали в гібрида Марсель F₁.

Упродовж всього вегетаційного періоду найурожайнішим був гібрид Марсель F₁, а гібрид Раїс F₁ істотно не відрізнявся від контролю. Найнижчою врожайністю характеризувався гібрид Шарж F₁, яка за жоден місяць вирощування не перевищувала 4,3 кг/м².

Експериментальні дані свідчать, що суттєве підвищення загальної врожайності плодів огірка стосовно контролю було у гібрида Марсель F₁ (табл. 3). Його урожайність перевищувала контроль на 2,0 кг/м², а у інших гібридів вона не відрізнялася від контролю.

За результатами досліджень відсоток товарної продукції плодів огірка у всіх досліджуваних гібридів коливався в межах 92,5-95,7 %. Так, найвищу товарність плодів відзначали у гібрида Шарж F₁.

3. Урожайність та товарна якість плодів огірка, середнє за 2009-2010 рр.

Гібрид	Урожай плодів огірка, кг/м ²			Товарність, %
	всього	в тому числі		
		товарний	нетоварний	
Кураж F ₁ (контроль)	12,6	11,8	0,8	93,6
Марсель F ₁	14,6	13,5	1,1	92,5
Раїс F ₁	12,9	12,0	0,9	93,0
Шарж F ₁	11,7	11,2	0,5	95,7
НІР ₀₅	1,4	1,1	0,7	–

У рослин усіх гібридів показник нетоварної частини врожаю коливався в межах 0,5-1,1 кг/м² і істотно не відрізнявся від контролю. Незважаючи на найнижчий відсоток товарності 92,5, та найвищу частину нетоварного врожаю – 1,1 кг/м², кількість продукції для реалізації у гібрида Марсель F₁ істотно перевищувала показники усіх інших гібридів і становила 13,5 кг/м².

Отже, за комплексом господарсько-біологічних показників, а саме: скоростиглістю, масою плоду, продуктивністю однієї рослини, урожайністю та товарністю найефективнішим виявився гібрид огірка Марсель F₁.

Список літератури

1. Болотских А. С. Овощи Украины / А. С. Болотских. – Харьков: Орбита, 2001. – 1088 с.
2. Бондаренко Г. Л. Методика дослідної справи в овочівництві і баштанництві / За редакцією Г. Л. Бондаренка, К. І. Яковенка. – Х.: Основа, 2001. – 369 с.
3. Доспехов Б. А. Методика полевого опыта / Б. А. Доспехов. – М.: Колос, 1985. – 347 с.
4. Кравченко В. А. Нові гібриди огірка для умов закритого ґрунту / В. А. Кравченко, Н. І. Янчук // Овочівництво і баштанництво. Міжвідомчий тематичний науковий збірник. – 2005. – № 50. – С. 75-78.

5. Кравченко В. А. Огірок: селекція, насінництво, технології / В. А. Кравченко, О. В. Приліпка, Н. І. Янчук. – К.: ВД «ЕКМО», 2008. – 176 с.
6. Кравченко В. А. Помідор. Огірок: наука і практика / В. А. Кравченко. – К.: Аграрна наука, 2012. – 64 с.
7. Лук'яненко І. А. Азбука овочівника-любителя / І. А. Лук'яненко, Н. В. Лук'яненко. – Дніпропетровськ: Січ, 1993. – 64 с.
8. Мойсейченко В. Ф. Основы научных исследований с овощными культурами в защищенном грунте / В. Ф. Мойсейченко. – К.: Из-во УСХА, 1990. – 76 с.

ПОДБОР ГИБРИДОВ ОГУРЦА ДЛЯ ВЫРАЩИВАНИЯ В ВЕСЕННИХ ТЕПЛИЦАХ

И .Л. Гаврись

Проведена оценка хозяйственно-биологических показателей гибридов огурца партенокарпического типа (Кураж F₁, Марсель F₁, Раис F₁, Шарж F₁) в условиях пленочных грунтовых теплиц. Определена продуктивность одного растения и средняя масса плода. Показана динамика поступления урожая гибридов огурца по месяцам. Установлено товарную и нетоварную части урожая и товарное качество плодов. По исследуемым показателям выделен самый скороспелый и урожайный гибрид Марсель F₁.

Ключевые слова: *огурец, гибрид, продуктивность, товарное качество, урожайность*

SELECTION OF CUCUMBER HYBRIDS FOR GROWING IN SPRING GREENHOUSES

I. L. Havrys'

It is given the estimation of the economic and biological indicators of seedless cucumber hybrids (Kurazh F₁, Marsel F₁, Rais F₁, Sharzh F₁) in terms of plastic ground greenhouses. It is defined the productivity per plant and average fruit weight. It is also shown the dynamics of cucumber hybrid harvest according to months. It is established cash and subsistence parts of harvest, and trade quality of fruits. According to the studied parameters it is identified the most precocious and productive hybrid Marsel F₁.

Key words: *cucumber, hybrid, productivity, trade quality*